

Denna artikel analyserar USA:s Asien-politik under 60-talet och början av 70-talet utifrån de s k Pentagonpappren, som låg till grund för Washingtons politik från 1945 och framåt. För ytterligare texter om Vietnam-kriget och stormaktspolitiken (USA-Sovjet-Kina), se [Genèveavtalet 1954](#), samt artikelsamlingarna [Rötterna till konflikten mellan Kina och Vietnam](#) och [Kina, Vänstern, Vietnam & utrikespolitiken](#). Se även [Debatt om Kinas utrikespolitik](#).

Översatt från *International Socialist Review*, mars 1972.

Dick Roberts¹

Nixons Kina-politik: En ny kontrarevolutionär taktik i Asien

Problemet återfinns i Peking. Det återfinns i ett militant sätt att ur kommunistisk synvinkel se världsrevolutionens utbredning. ... Det föreligger en primitiv, militant lära om världsrevolution, som skulle försöka krossa den utformning av kampen på det internationella området som finns inskriven i FN:s stadgar. ... Det är f.n. i Öst-Asien, som problemet med den militanta aggressionen mot grannar av ideologiska skäl, ställs. (Förenade Staternas utrikesminister Dean Rusk, 23/12 1964)

* * * *

Vid den slutliga analysen hänger världsrevolutionens hela sak på den revolutionära kamp, som utkämpas av folken i Asien, Afrika och Latinamerika, vilka utgör den överväldigande majoriteten av världens befolkning. De socialistiska länderna bör betrakta det som sin internationalistiska plikt att stödja folkens revolutionära kamp i Asien, Afrika och Latinamerika. (Kinesiska Folkrepubliken militäre överbefälhavare, Lin Piao, 2/9 1965) [Citatet finns i Lin Piaos skrift *Leve segern i folkkriget*, s. 36]

Sedan den kinesiska revolutionens seger 1949, har varje administration i Vita Huset rättfärdigat sin aggressiva politik i Asien genom uttalanden som det ovan av Dean Rusk, som tjänade president Truman under Koreakriget och därefter Kennedy och Johnson under de första åren av USA:s upptrappade krig mot Vietnam. Förutom det direkt falska i att brännmärka förtryckta folks kamp för oberoende som ”aggression”, har imperialisterna sedan länge, i sina försök att rättfärdiga kontrarevolutionen i den underutvecklade världen, använt sådana militanta tal, som Lin Piaos, som bevis för att Peking är en fiende till deras vunna rättigheter.

Många riktningar inom vänstern runtomkring i världen har, som ett politiskt faktum, accepterat den ömsesidiga antagonism, som kommer till uttryck i de ovanstående citaten. Lin Piaos tal från 1965 – som hyllade tjugoförsta dagen av Japans nederlag i andra världskriget – fick ett gott mottagande bland dessa radikaler, som inte förmådde skilja retorik från realitet.

I februari 1972 planeras emellertid president Nixon förhandla med Kinas ledare i Peking. Detta betyder att, vad än strategerna i Washington tidigare har sagt om Folkrepubliken Kinas politik, tror de nu att de har mycket att vinna på förhandlingar med Peking. Den här artikeln söker spåra ursprunget till denna betydelsefulla förändring av Washingtons Kina-politik.

Nu underlättas en sådan analys av de genom USA:s representanthus Armed Service Committee utlämnade, till mer än 7000 sidor uppgående, ”Pentagon Papers”.² Även om nyckelpunkterna fortfarande är censurerade, så avslöjar detta material tydligare än den

¹ Dick Roberts är en av redaktörerna för *International Socialist Review* och är författare till *Mideast Oil and U.S. Imperialism* (New York: Pathfinder Press 1971) – *Red anm*

² *United States – Vietnam Relations, 1945-1967*, ”Study Prepared by the Department of Defense”, (Washington: U.S. Government Printing Office 1971). Tolv volymer. Citaten ur denna källa identifieras i fortsättningen endast genom bok- och sidonummer. [Det finns en bra samling av de viktigaste dokumenten: Gareth Porter (ed), *Vietnam: The Definitive Documentation of Human Decisions*, Heyden 1979, omfattande 2 volymer, på totalt drygt 1500 sidor – *Red anm*].

noggrant redigerade *New York Times*-versionen, Folkrepubliken Kinas centrala betydelse för Washingtons krigsstrategi i Sydostasien. Det visar att de som utformar Washingtons politik, från begynnelsen av de upptrappade attackerna mot Vietnam 1965, utslöt möjligheten av någon betydelsefull kinesisk hjälp till de vietnamesiska grannarna, på samma sätt som de utslöt möjligheten av någon betydelsefull hjälp till de vietnamesiska revolutionärerna från Sovjetunionen. I själva verket började Washington långt före 1971 förstå, att *Pekings ultravänsterretorik inte motsvarade deras verkliga utrikespolitik.*

I. Kina: Washingtons viktigaste måltavla i Asien

Kina – det främsta krigsmålet, som imperialisterna gick till krig för i Stilla Havet 1941 – förblev den väsentliga måltavlan för Washingtons militärpolitik i Asien efter kriget. Redaktörerna för *New York Times* och andra uttolkare av Pentagonpappren försöker att lägga fram dessa dokument, som bevis för att Indokinakriget var ett resultat av en unik serie misstag av den ena administrationen efter den andra, helt utan sammanhang med några övergripande målsättningar. Det som Pentagonpappren i själva verket visar, är att kriget logiskt följde av Washingtons globala strategi. Dess huvudsyfte i Asien var att återerövra det kinesiska fastlandet, som ”förlorades” till Maos styrkor 1949. Således konstaterar ett memorandum till försvarsministern från general Omar N. Bradley, ordförande för stabscheferna, daterat 10/4 1950, rakt på sak:

”Kina är det viktigaste strategiska området i Asien. Stabscheferna är av den absoluta åsikten, att Förenta Staternas mål i Asien endast kan uppnås genom fullständig framgång i Kina” (Bok 8, s. 312)

De topphemliga resolutionerna från nationella säkerhetsrådet (NSC), som lade fram USA:s krigspolitik, betonade de asiatiska råvarutillgångarnas och marknadernas strategiska värde. Det fanns knappast några förändringar i argumentationen beträffande detta under den period, som täcks av Pentagondokumenterna med början i en tidig NSC-resolution, daterad 23/12 1949 med rubriken ”Förenta Staternas hållning när det gäller Asien”:

Kommuniststyrets utvidgning i Kina utgör ett allvarligt politiskt nederlag för oss. Om även Sydostasien intas av kommunismen, så har vi utsatts för ett betydande politiskt bakslag, som kommer att ge kännbara återverkningar i hela den övriga världen, särskilt i Mellanöstern...

Asiatiska tillgångar, som är av potentiellt värde för Ryssland är bl.a. sojaböner, tenn, gummi och sydkinesisk wolfram. Bensin, som kommer från Indonesien, inklusive Borneo... är en av de mest betydelsefulla strategiska materialerna i området.

Asien är källan till betydelsefulla råvaror och halvfabrikat av vilka många är av strategiskt värde. Dessutom har Asien tidigare utgjort en marknad för förädlade produkter från de industrialiserade staterna och har även för kolonialmakterna i väst utgjort en rik källa för vinster på investeringar och andra osynliga (sic) intäkter. (Bok 8, sid. 225-64)

President Trumans attack mot Korea var riktad mot Kina. Nationella säkerhetsrådets resolution 48/5, som signerades av Truman 17/5 1951 framhåller att USA måste:

- a. Fortsätta de kraftiga ansträngningarna att minska den kinesiskommunistiska politiska och militära styrkan och prestige genom att med hjälp av de pågående FN-operationerna, åsamka de kinesiska styrkorna i Korea stora förluster.
- b. Med alla tillgängliga medel utveckla och förstärka ansträngningarna att utveckla icke-kommunistiskt ledarskap, samt att påverka ledarna och folken i Kina att motsätta sig den nuvarande Pekingregeringen och förmå den till omorientering eller ersätta den.
- c. Främja och stödja anti-kommunistiska kinesiska element såväl utom, som inom Kina, med sikte på att utveckla och utvidga motståndet mot Pekingregeringens kontroll i Kina, särskilt i Sydkina.

- d. Uppamma motsättningar mellan Peking- och Moskva-regimerna, samt med alla användbara metoder skapa sprickor inom Pekingregimen. (Bok 8, sid. 431)

Den första säkerhetsrådsresolution som specifikt ägnas åt Sydostasien, inberäknat Burma, Thailand, Indokina, Malaya och Indonesien, ser möjligheten av revolutionens utbredning till samtliga dessa länder. Den är daterad 25/6 1952 och konstaterar:

Faran för ett öppet militärt angrepp mot Sydostasien ligger latent i förekomsten av att fientligt och aggressivt Kina. Men ett sådant angrepp är mindre troligt än fortsatta kommunistiska strävanden att uppnå dominans genom omstörtande verksamhet. Det primära hotet mot Sydostasien uppstår följaktligen ur möjligheten att situationen i Indokina kan förvärras. Detta som ett resultat av den franska och de allierade staternas (profranska regeringar i Indokina D.R.) regeringars försvagade beslutsamhet att fortsätta att bekämpa Viet Minh (upproret), vars militära styrka stadigt ökar som följd av de hjälp de erhåller från den Kommunistkinesiska regimen och dess allierade.

(*Pentagonrapporten* sid. 30, Tidens förlag)

Denna resolution krävde ”högsta prioritet för hjälp till den franska förenade styrkorna ... för att vidmakthålla framstegen vid återinförandet av den inre säkerheten mot Viet Minh.” Ännu mer belysande är, att den i detalj skisserade planer för ett gemensamt USA-engelskt-franskt krig mot Kina, om Peking ”intervenerade” i Indokina på samma sätt som i Korea. Den avslutade:

”Om England och Frankrike inte samtycker till utvidgade militära aktioner mot Kommunistkina, så måste USA överväga att handla på egen hand.”

II. Genèveavtalet 1954

Men Kina sände inte trupper för att hjälpa Viet Minh, som vid mitten av 1954 var nära att ensamt slå de franska arméerna. Utrikesminister John Foster Dulles kunde inte övertala London och Paris om att delta i en utvidgad imperialistisk attack i Vietnam. Och ett ”försöksballongtal” av den dåvarande vice-presidenten Richard Nixon, som föreslog möjligheten av ett unilateralt USA-ingripande i Indokina för att rädda de belägrade franska styrkorna vid Dien-Bien-Phu, möttes av ett överväldigande motstånd från det amerikanska folket. Det var endast ett år efter det att det impopulära kriget i Korea hade avslutats. Imperialisterna tvingades till förhandlingsbordet.

Något som är mycket mindre känt är att i Genève spelade Peking den ledande rollen när det gällde att från de nära nog segrande Vietminhstyrkorna, framtvinga de eftergifter som tillät imperialisterna att bibehålla sitt fotfäste i Saigon. Det var under påtryckningar från Moskva och Peking, som Vietminh gick med på delningen av Vietnam. Den kinesiske representanten i Genève, Chou En-lai, visade att Peking följde i Moskvas fotsteg i förordandet av ”fredlig samexistens” med imperialismen, dvs att underordna världsrevolutionens behov under de småskurna intressen som de härskande byråkratierna i arbetarstaterna har.

Diskussionen om Indokina, som inleddes 8/5 1954, var helt låst till mitten av juni. De första tecknen på eftergifter från det som antogs vara de revolutionära representanternas sida kom den 16 juni. I ett telegram från Genève till Dulles rapporterar general W. Bedell Smith, att Chou samma dag, i en diskussion med brittiske utrikesministern Anthony Eden, hade sagt, att ”Kina har inget emot att erkänna kungadömena Laos och Kambodja, eller mot att dessa stater har styrkor och vapen nog för att bibehålla säkerheten *så länge de inte användes som militära baser av USA*”. (Bok 9, s 585, kursiveringen tillagd)

Nästa steg utmärktes av ytterligare eftergifter av Peking. USA:s ambassadör Douglas Dillon beskriver i ett telegram från Paris 24/6 ett möte mellan Chou och den franske premiärministern Mendès-France:

Chou sade att han erkände att det nu fanns två regeringar i Vietnam, Vietminhregeringen och den vietnamesiska regeringen. Enligt (den franske ambassadören i Schweiz, Jean) Chauvel var detta första gången, som Chou erkände förekomsten av den vietnamesiska regeringen ... Chou godtog klart, för första gången, den franska uppfattningen, att den slutliga uppgörelsen om Vietnam skulle innehålla två faser: för det första militär och för det andra politisk ... (Chou) såg inga skäl varför den slutligt förenade vietnamesiska staten inte skulle kvarstå (!) inom den franska unionen(!). Här sade Mendès, att eftersom kriget pågått i 8 år var känslorna starka och det skulle dröja länge innan val kunde hållas ... Chou invände inte mot detta påstående av Mendès och talade inte för tidiga val ... Chou gick med på att medla med Viet Minh och be dem påskynda förhandlingarna. (Bok 9, ss 589-90)

Det var alltså Chou En-lai, Kinas nuvarande premiärminister, som först samtyckte till imperialisternas alla viktiga krav och utövade påtryckningar på Vietminh att följa efter. (Ett möte hölls mellan Ho Chi Minh och Chou vid gränsen mellan Vietnam och Kina 3-5/7 1954) Detta bestyrks i en separat volym av Pentagonpappren, där analytikerna i försvarsdepartementet understryker dessa ”läxor” från Genève:

Det är korrekt att konstatera, att avtalets omedelbara innehåll inte återspeglade Viet Minhs styrka och kontroll i Vietnam vid tiden för konferensen, men det är lika betydelsefullt att förstå varför Viet Minhs planer omintetgjordes, inte så mycket p.g.a. västligt motstånd eller förräderi, som genom Kinas och Sovjets påtryckningar för att förmå dem att samarbeta.... Tillsammans och var och en för sig pressade de Viet Minh till eftergifter. Vid brytandet av dödlägen spelade oavbrutet de två kommunistiska chefsdelegaterna Chou En-lai och Molotov huvudrollerna med sina försonliga initiativ... ”Fredlig samexistens” var mottot för deras diplomati. Särskilt kineserna var intresserade av säkerhet vid gränserna, av buffertstater, av ett förhindra utvecklingen av ett amerikanskt allianssystem med baser i området och återuppbyggnad på hemmaplan. De två stora kommunistmakterna tvekade inte att sätta sina intressen över Viet Minhs. (Bok 1, Del III.C., ”Viet Minh och den sino-sovjetiska strategin”, ss C-1, C-2.)

Detta brutala offer av den vietnamesiska revolutionen i utbyte mot en skenbar ”gränssäkerhet” för Pekings del var inte Washingtons första erfarenhet av den fredliga samexistensen i Maos tappning. Som ”Vitboken om Kina” för länge sedan klargjort, manövrerade Washington med Mao för att få tillstånd en kompromiss beträffande själva den kinesiska revolutionen. Maos långsiktiga utrikespolitiska målsättning har förblivit att försöka uppnå en överenskommelse med USA-imperialismen enligt den modell som sattes upp av Josef Stalin på 30-talet.³ Det var endast när general MacArthurs styrkor hotade att överskrida Yalufloeden och gå in i Kina under Koreakriget, som Peking skickade sina egna trupper i strid för att slå tillbaka imperialisterna. Washington bortsåg inte från möjligheterna av ett liknande kinesiskt uppträdande i Sydostasien, men Chous beteende i Genève och den därpå följande utvecklingen av kriget i Indokina övertygade Pentagon om att Korea var ett speciellt undantag.

Pentagondokumentet visar att USA:s underrättelsetjänst hela tiden efter Genèvekonferensen rapporterar att Hanoi håller sig till överenskommelserna under påtryckningar från Moskva och Peking. Typiskt är underrättelsetjänstens värdering nummer 63-56 daterad 17/7 1956:

1. Vi tror inte att den kommunistiska ”Demokratiska Republiken Vietnam” (DRV) kommer att försöka sig på en öppen invasion av Sydvietnam eller en satsning på omfattande gerillakrig under den period som omfattas av denna värdering (mitten av 1957) p g a faran för en motaktion från USA eller ev. SEATO samt p g a att en sådan aktion skulle vara till förfång för blockets betoning av den fredliga samexistensen på andra håll... DRV-armén kommer inte att utnyttja sin förmåga att besegra Sydvietnams, Laos’ och Kambodjas samlade styrkor...

³ För mer om detta ämne, se Tom Kerrys artikel ”A Mao-Stalin Rift: Myth or Fact?” i *International Socialist Review*, september-oktober 1969.

Vi tror att DRV fast har anslutit sig till det sino-sovjetiska blockets politik, även vad gäller att underordna eller uppskjuta fullföljandet av sina lokala eller regionala målsättningar till förmån för hela blockets taktik och strategi.... Blockets ekonomiska och diplomatiska stöd under de senaste åren har antagligen inte levt upp till DRV:s förväntningar... SSSR har också försummat att föra fram DRV:s krav såväl vad gäller Genève-avtalets ”noggranna tillämpning”, som avseende konsultationerna mellan norr och söder, samt valen och likaså vad gäller Genève-konferensens återinkallande. (Bok 10, sid. 1067 och 1074.)

Jämför dessa topphemliga rapporter från underrättelsetjänsten med president Eisenhowers tal till kongressen om ”det ömsesidiga säkerhetsprogrammet” 13/3 1959:

En fantastisk sammansvärjning går lös i världen – den internationella kommunismen ... Sovjetryssland, centrat för sammansvärjningen, har genom den grymmaste beslutsamhet och de hårdaste metoder, rest sig till den andra militära och ekonomiska makten i dagens värld.... Det Röda Kina, den andra stora kommunistmakten, befinner sig nu i sin sociala och ekonomiska revolutions första stadier. Dess ledare visar samma hänsynslösa maktbegär. (Bok 7, ss 8-44, B-45)

III. Washingtons krigsstrategi för Indokina

Washingtons krigslystnad kuder hela efterkrigsperioden, föregången av den fruktansvärda ödeläggelsen av Hiroshima och Nagasaki ger naturligtvis upphov till fruktan, att imperialisterna som styr USA är förmögna att sätta igång ett tredje världskrig, hur stora riskerna för nukleär förintelse än är. Denna fruktan utnyttjar imperialisterna för att nå sina syften. Den används även av byråkraterna i Moskva och Peking för att demagogiskt rättfärdiga den i deras intressen utformade fredliga samexistenspolitiken. Vilken är Washingtons verkliga krigsstrategi?

Joseph Hansen, redaktör för veckotidskriften *Intercontinental Press* och en av Leo Trotskijs f d sekreterare, gav vid en av SWP:s (Socialist Workers Party) kongresser, en grundlig analys av president Johnsons strategi i Vietnam.⁴ Hansen fäste uppmärksamheten vid de delar av en resolution från nationella säkerhetsrådet, som hade offentliggjorts av *New York Times* den 14/10 1964. ”Vi noterar med intresse” sade Hansen, ”att trots det synbarligen fullständigt oöverlagda och äventyrliga sätt på vilket Trumanadministrationen kastade USA in i Korea-kriget, så var ett viktigt övervägande återhållande. ‘För president Truman och andra ledare i administrationen’ rapporterar *Times*, ‘var rädslan att Korea-kriget skulle starta ett katastrofalt tredje världskrig lika stor som rädslan att våra styrkor skulle kastas ut från den koreanska halvön.’ ” Hansen ställde frågan:

Påverkar en motsvarande fruktan Johnson-administrationen – eller snarare de, som i State Department, Pentagon och på Wall Street utformar politiken bakom Johnson? De försöker medvetet ge intrycket, att även om de kan vara galna, så är de åtminstone inte rädda och skulle t o m välkomna ett smakprov av kärnvapenkrig.... Inte desto mindre kräver de hemliga dokument, som anger deras politik, sannolikt fortfarande ”försiktighet och återhållsamhet” under vissa omständigheter....

Två överväganden förorsakade Johnson att utöva ”försiktighet och återhållsamhet” vid slutet av 1963 och i början av 1964. Den ena var möjligheten av ett skarpt svar från Sovjet om han trappade upp den amerikanska interventionen i Vietnam. Der andra var vissheten om att bli måltavla för antikrigskänslorna i USA under valkampanjen...

Alla deras beräkningar talade således för en steg-för-steg-taktik, i vilken de kunde känna sig för, pröva marken under framåtskridandet och med möjligheten öppen på varje ställe till reträtt om det visade sig att Sovjetunionen verkligen reagerade skarpt not en militär attack på en annan arbetarstat, om Kina visade sig vara varken en papperstiger eller en sovande tiger, eller om inträngandet i Vietnam startade en kedjereaktion med revolutionär inriktning.

⁴ Joseph Hansen, ”Vietnam and World Politics”, *International Socialist Review*, vintern 1966.

Den följande historien med USA:s upptrappning i Vietnam samt den utförliga dokumentationen i Pentagonpapperen bekräftar helt denna analys.

Text utformar en resolution från nationella säkerhetsrådet 30/10 1953 ett program för USA:s massiva militarisering i uppbygget av en kärnvapenarsenal och omringning av Ryssland med militära baser. ”För att effektivt kunna utnyttja USA:s strategiska flygvapen mot SSSR under några år framöver, krävs baser på utländskt territorium”, konstaterar resolutionen. (Bok 9, s 181.) Men samma dokument förutser ett nukleärt dödläge mellan USA och SSSR och anmärker: ”när allmänt krig blir alltmer förödande för båda sidor, blir det mindre tillgängligt som en åtgärd mot lokal aggression”. (sid. 177-8)

När Pekings militära styrka tilltog, ökade tveksamheten om att sätta igång ett krig mot Kina, särskilt om det kunde resultera i ett gemensamt svar från Kina och Sovjet, en förlust av stödet i Europa, och en *verklig förlust för USA*. Ett memorandum till försvarsministern förberett av stabscheferna, daterat 11/8 1954, varnar för en massiv amerikansk upptrappning i Indokina vid denna tidpunkt:

Ur rent militär synvinkel får vi inte genom vårt eget agerande framkalla ett krig mot sovjetblockets och Kommunistkinas förenade styrkor, eftersom detta skulle vara att välja ett krig mot den potentiellt mest kraftfulla fiendekoalitionen, med en stor risk att förlora några av våra nuvarande allierades aktiva stöd. En sådan situation skulle innebära farligast möjliga militära konsekvenser. (Bok 10, s 712)

Den krigsstrategi, som utvecklades i de imperialistiska politikernas högsta kretsar efter Genève, grundade sig på den medvetna balansakten att föra kontrarevolutionära krig vid behov, i största möjliga mån utnyttja den sino-sovjetiska fredliga samexistens-politiken, men hejda sig inför ett krig, som skulle innebära betydande kinesisk och sovjetisk intervention. De kubanska revolutionärernas seger 1959 framhävde för Washington, vikten av att beträda denna väg. Pentagonanalytikerna konstaterar att Kennedyadministrationen ”redan före sitt tillträde, var böjd att anse att okonventionell krigföring sannolikt skulle bli oerhört betydelsefull på 60-talet”. (Bok 2, Del IV. B. 1., ”Kennedys program och åtaganden: 1961”, sid. 6)

Pentagonpapperen understryker det i det närmaste rutinartade sätt på vilket Kennedy ökade USA:s militära stöd till Ngo Dinh Diems diktatur.

Inga nya avgörande amerikanska beslut förrän under det andra halvåret 1963 vid buddistorligheterna, inte heller fattades några nya viktigare militära beslut förrän 1965.... *New York Times Index* för år 1961 innehåller åtta kolumner om Vietnam, tjugosex om Laos. Besluten som rörde Vietnam bestämdes till största delen av vad som hände på andra håll. (Ibid. sid. 2)

Verkligen intressant är Pentagonexperternas bedömning av varför Kennedy valde att sända större USA-styrkor till Vietnam och inte till Laos. Kennedy föredrog Sydvietnam just därför att det inte innebar en direkt konfrontation med någon av arbetarstaternas reguljära militära styrkor. Våren 1961 försvarades den militära upptrappningen mot bakgrund att:

”det sino-sovjetiska blocket skulle stå inför alternativet att riskera en direkt intervention i en situation där USA-styrkorna redan fanns på plats och att ta följderna av ett sådant agerande. Detta står i direkt motsats till den nuvarande situationen i Laos.” (Ibid., s 38.)

Kennedy-administrationen avfärdade möjligheterna av en kraftig sino-sovjetisk intervention till stöd för FNL i Sydvietnam. Ett memorandum från underrättelsetjänsten i oktober 1961 förutsåg inget viktigare ingripande från Sovjet och nämnde inte ens Kina. (Ibid. sid. 81-82) När general Maxwell Taylor återvände från en visit i Saigon i oktober 1961, rekommenderade han en insats av 6-8 000 man USA-trupper. Taylor konstaterade:

Riskerna för att bakvägen engageras i ett storkrig i Asien föreligger, men de är inte överväldigande.... Det finns ingen anledning att frukta ett massanlopp av kommunistiska trupper in i

Sydvietnam och dess omgivande stater, speciellt om våra flygstyrkor ges fria händer mot försörjnings- och underhållsmål. (Tidens upplaga av *Pentagonrapporten*, sid. 114)

IV. Beslutet att föra ett större krig

Johnsonregeringens beslut att utlösa ett massivt bombangrepp mot Nordvietnam och skicka hundratusentals man USA-trupper in i Sydvietnam och därmed omvandla den imperialistiska polisaktionen till det längsta kriget i USA:s historia, fattades på våren 1964. Det sattes inte i verket förrän 1965 på valåret. Enligt Pentagonpapperen ägde de avgörande diskussionerna rum vid Honolulu-konferensen 1-2 juni 1964.

General Taylor uteslöt inte i Honolulu möjligheten av en kinesisk intervention i Vietnam, om USA-truppernas styrka, som förslaget, gick upp till tiotusentals. Taylor trodde att Washingtons militärmaskin skulle klara av ett begränsat ingripande av Peking, men ”han klargjorde att han inte föreställde sig några kinesiska ‘gula horder’, som vällde fram i Sydostasien och att luftangrepp skulle ha en betydelsefull effekt för att reducera det antal styrkor, som Kommunistkina kunde sända ned som stöd”, helt i enlighet med analytikerna i Pentagon. (Bok 3, del IV. C. 2. (a) ”Militära påtryckningar mot Nordvietnam: agerande och debatt, Feb-jan. 1964”, s 32)

Försvarsminister McNamara ”noterade att hela denna planering grundades på att en verklig drastisk kommunistisk reaktion var möjlig, och inte på en bedömning att den var sannolik. Den mest omfattade uppfattningen var att lämpliga begränsade attacker mot Norr *inte* skulle dra in varken kommunistkinesiskt flyg eller nordvietnamesiska eller kommunistkinesiska markstyrkor. Det var dock fortfarande viktigt att vi var förberedda för dessa möjligheter.” (Ibid. s 32, kursiv. i originalet)

Enligt det bevismaterial som ges i Pentagondokumentet, diskuterades inte ens ett sovjetiskt ingripande i Indokina. Sovjets premiärminister Kosygin var faktiskt i Hanoi när Washington: inledde de första stora bombangreppen, efter Pleiku-incidenten i februari 1965. Så här värderar Pentagon de första reaktionerna på denna kritiska vändpunkt i Indokina-kriget:

Kosygins reaktion i Hanoi var återhållsam. Han påpekade att situationen var ”laddad med allvarliga komplikationer” och tycktes förespråka en förhandlingsuppgörelse. I enlighet med den uppfattning som innehades av betydelsefulla delar av administrationen, att SSSR kunde ha ett värdefullt dämpande inflytande på Hanoi, så ansträngde sig Washington i varje fall att försäkra Moskva om att Kosygins närvaro i Hanoi under USA:s vedergällningsattacker 7-8 februari, var ett olyckligt sammanträffande och inte avsågs som någon förolämpning mot Sovjetunionen. (Bok IV, del IV. C. 3. ”The Rolling Thunder Program Begins”, s 24)

Rapporten tillade:

Naturligtvis kom de intressantaste reaktionerna från *blockländerna*. Som förutsagts i CIA: s värdering i oktober 1964 var de tre viktiga kommunistmakternas reaktion mot USA:s begränsade vedergällning, ganska begränsad. Både Moskva och Peking utlovade snabbt och offentligt stöd och hjälp till Hanoi utan närmare angiven utformning.... Ingendera utmålade bilden av en omfattande konflikt eller visade på USA:s agerande som ett hot mot världsfreden. Även om *Pekings* propaganda var präglad av krigiskhet och buller och publicerade bilder av enorma anti-USA-demonstrationer, som organiserades i Kinas större städer, så undveks sorgfälligt hotelser om någon direkt kinesisk intervention ... Propagandan antydde även att endast en verklig amerikansk invasion av Nordvietnam skulle utlösa ett direkt kinesiskt ingripande i kriget.

Moskvas reaktion var ännu mer återhållsam.... Samtidigt som man antydde att ”DRV:s försvar” skulle stärkas, uppmärksammade några radioutsändningar från Moskva det tilltagande intresset i USA och på andra håll, för en förhandlingsuppgörelse i Vietnam.” (Ibid. s 30, kursiveringar i original)

Från begynnelsen och medan Washington steg för steg trappade upp sin bomboffensiv mot Nordvietnam, betedde sig byråkraterna i Moskva och Peking som väntat: Moskva visade sig villigt att genom diplomatiska kanaler bidra genom att förmå Hanoi till en ny kompromiss (men utom i ett fall har Moskvas verkliga diplomatiska åtgärder noggrant strukits ur Pentagondokumenten⁵). Peking eskalerade sin retorik. Båda regimerna försåg DRV med militär och ekonomisk hjälp, men i ingetdera fallet var denna tillräcklig för att avskräcka bombflyg och trupper.

V. Brytningen mellan Kina och Sovjet

Ännu en nära förknippad utveckling i världspolitiken uppmuntrade imperialisterna att starta ett större krig i Sydostasien 1964-65. Det var den allt djupare klyftan mellan Moskva och Peking.

Denna motsättning som kom till ytan år 1959 och 1960, välkomnades av strategerna i Pentagon. Moskvas vägran att förse Peking med ett kärnvapenförsvar och dess bortdragande av teknisk personal och ekonomisk hjälp, sammanföll med Washingtons förstärkning av kedjan av baser runt Kina. USA hade stationerat trupper i Sydkorea, understött Chiang rå Taiwan, förlagt sjunde flottan till vatten utanför Kina och utökade stadigt anti-gerilla-operationerna i Vietnam och Laos: Peking koncentrerade sina angrepp på Chrusjtjov för hans enorma eftergifter till Kennedy rå kubanernas bekostnad under robotkrisen 1962 och angrep också Moskvas tvetydiga neutralitet i förhållande till Indien vid gränssammanstötningarna med Kina 1962. Pekings mer militanta hållning i försvaret av anti-imperialistiska rörelser, ibland även innefattande hjälp till dem, ledde till en omfattande sympati över hela världen.⁶

Fram mot år 1965 inträffade allvarliga bakslag för världsrevolutionen. De mest betydande var militärkuppen i Brasilien 1964 och USA:s och Belgiens gemensamma krossande av den kongolesiska motståndskampen. 1965 kunde imperialisterna inräkna en hastig rad av framgångar, som gav dem fria händer att utvidga angreppet mot Vietnam.

I maj sände Johnson iväg 30 000 amerikanska marinsoldater för att slå ned revolutionen på Santa Domingo. I augusti och september kom ett utbrott mellan Indien och Pakistan angående Kashmir. Moskva samarbetade direkt med Washington för att genom FN få till stånd ett eld-upphör. Peking stärkte sina band till Pakistan.

September och oktober innebar militärkuppen i Djakarta och den därpå följande slakten på det prokinesiska indonesiska kommunistpartiet vid vilken ca 500 000 personer dödades och många fler fängslades.⁷ Detta förstärkte automatiskt Johnsons ställning i Sydostasien och gjorde de vietnamesiska revolutionärernas uppgifter oändligt mycket svårare. Under det följande året försökte Mao finna syndabockar för det indonesiska bakslaget inom Pekingbyråkratin, men det var i första hand Maos politik av fredlig samexistens med Sukarnos ”progressiva” kapitalistiska regering, som beredde vägen för katastrofen.

⁵ Undantaget utgörs av beskrivningen av ett möte mellan Pierre Salinger och den tidigare TASS-chefen i Washington, Michail Sagateljan, vilket ägde rum i Moskva under USA:s bombuppehåll i maj 1965. ”Sovjets deltagare talade länge om president Kennedys försonlighet under perioden före Kuba och antydde allmänt att Sovjet nu var intresserat av att återgälda denna försonlighet ... Under konversationen klargjorde Sovjet för Salinger att varje steg mot en politisk uppgörelse avseende vietnamproblemet p.g.a. Sovjets känsliga ställning, måste genomföras på grundval av inofficiella kontakter. Om läckor skulle uppkomma eller planen misslyckas skulle Sovjet tvingas förneka hela affären”. (Bok 4, Del IV. C. 3, ”The Rolling Thunder Program Begins”, sid. 124). Således sökte förrädarna i Moskva få en förhandsgaranti för att deras manipulationer skulle döljas för världens arbetarklass.

⁶ Se William F. Warde, *Moscow vs Peking: The Meaning of the Great Debate* (New York: Pioneer Publishers [nu Pathfinder Press], 1966)

⁷ Se *The Catastrophe in Indonesia* (New York: Merit Publishers [Pathfinder Press], 1966)

Och fortfarande år 1965 kom, som ett resultat av den fördjupade sino-sovjetiska konflikten, sammanbrottet för den andra afro-asiatiska konferensen, som Peking hade hoppats kunna anordna i Algeriet och med Moskva utestängt. Alldeles innan konferensens planerade öppnande, störtades Ben Bella-regeringen av den algeriska militären under Boumédiène. I ett försök att rädda konferensen, erkände Peking omedelbart den nya höger-inriktade militärregimen. Att så byråkratiskt underordna den algeriska revolutionens intressen under Pekings dispyt med Moskva, fördjupade Pekings problem i Afrika. Slutligen kunde Peking inte upp-båda tillräckligt stöd i den tredje världen för att genomföra konferensen utan Moskvas deltagande och inställde den.⁸

Den ”Stora Proletära Kulturrevolutionens” utbrott i Kina 1966 avspeglar klart Pekings utrikespolitiska bakslag. Även om det fanns betydelsefulla interna orsaker, som ännu är okända, så hade utrensningarna omisskännligen utrikespolitiska implikationer. I sin internationella rapport till SWP:s kongress i augusti 1971, konstaterar Joseph Hansen:

Mao rensade ut tendenser såväl till höger som till vänster, oavsett om de bara var potentiella eller redan bildade, och klumpade ihop dem under en sammanfattande anklagelse – kapitalistfarare som sökte en överenskommelse med imperialismen. Grunden för att välja denna anklagelse var förstås att underlätta för Mao att själv åstadkomma en överenskommelse med imperialismen utan allvarlig inhemsk opposition....

Byråkraterna i Moskva vet vem man kan anklaga för detta. Det som har hänt är att Mao lyckats komma i en ställning, som tillåter honom att göra vad de har gjort – praktisera samarbete med Wall Street, världsrevolutionens ärkefiende och den oförsonlige fienden till alla arbetarstater, stora som små. (*International Socialist Review*, okt 1971)

Pentagonstrategernas stora uppmärksamhet på den sino-sovjetiska konfliktens utveckling, deras fortsatta balansakt mellan å ena sidan utvidgning av bombangreppen i Sydostasien och å andra sidan återhållsamhet vad gäller åtgärder, som ansågs inte kunna tolereras av den ”fredliga samexistensen”, visas tydligt av Pentagonpappren i den debatt, som Washington under fyra år förde angående huruvida man skulle minera den nordvietnamesiska hamnen i Haiphong. De senaste dokumenten som rör denna debatt i de frisläppta papperen, skrevs i mars 1968 av ”Cliffordgruppen”, dessa ämbetsmän för den härskande klassen, som utförde en fullständig genomgång av Washingtons krigsstrategi efter imperialismens stora bakslag vid Tetoffensiven samma år, och som rekommenderade den omsvängning i krigspolitiken med sikte på ”vietnamisering”, som inleddes av Johnson. I argumenteringen mot minering av Haiphongs hamn framhöll de:

Att stänga Haiphongs hamn fortsätter att politiskt resa en rad frågor rörande Sovjets reaktion. (USA:s Moskva-ambassadör) Thompson, Guvernör Harriman (tidigare USA-ambassadör i Moskva och en pålitlig expert för den härskande klassen rörande detta ämne – D.R.) och andra, anser att Sovjet skulle tvingas att reagera på något sätt – åtminstone genom att använda minsvepare och möjligen genom någon form av skyddande marint agerande. Återigen anser vi att det finns en sorts ”brännpunkt” med avseende på dessa troliga aktioner och deras betydelse för våra relationer till Sovjet i andra frågor, samt för sådana mer avlägsna – men inte troliga – möjligheter som att Sovjet kompenserar påtryckningarna på annat håll t ex mot Berlin. Även en liten risk för en betydande konfrontation med Sovjet måste ges en stor vikt i förhållande till de begränsade militära vinster vi kan vänta oss av detta.

⁸ En ironisk kommentar till Pekings politik under denna tid ges av Mohammed Heikal, redaktör för den inflytelserika egyptiska tidningen *Al Ahrām*, då han erinrar sig samtal mellan Nasser och Chou En-lai i juni 1965, när Chou försöker få Nassers stöd för den vacklande konferensen. Chou förklarar för Nasser ”att han inte ville att Johnson skulle dra bort några amerikanska soldater” från Vietnam, konstaterar Heikal. Chou förklarade: ”Vi är rädda att en del amerikanska militarister kan kräva en kärnvapenattack och vi anser att det amerikanska engagemanget i Indokina är en försäkring mot en sådan attack eftersom vi kommer att ha en stor bit av deras kött nära våra naglar.” (*New York Post*, 17/1 1972.)

Genom att lasta över försörjningsbördan till järnvägar och vägar genom Kina kommer slutligen mineringen av Haiphong att bidra till att öka Kinas inflytande i Hanoi, samt tvinga Sovjet och Kina att utarbeta gemensamma arrangemang för sina nya och utökade transporter. Vi tror inte att detta verkligen skulle föra samman Sovjet och Kina, men det skulle tvinga dem att ta fler gemensamma ställningstaganden, vilket verkligen inte skulle vara gynnsamt för våra grundläggande intressen. (Bok 6, del IV. C. 7. (b), ”Volym II: Luftkriget i Nordvietnam”, sid. 179.)

VI. Omvärderingen av Peking: Nixondoktrinen

Två faktorer som hade förhållandevis mindre inflytande på imperialisternas värdering 1964-65 av de tänkbara reaktionerna av igångsättandet av ett större krig i Sydostasien, blev två år senare, 1967-68, helt dominerande i deras tänkande. Det rörde sig om revolutionärernas hjältemodiga motstånd på slagfältet trots att de utsattes för de modernaste krigsmetoder, innefattande de tyngsta bombningarna i historien, samt utvecklingen av en omfattande anti-krigsrörelse i vårt land. Pentagon-analytikerna sammanfattar resultatet av den utförliga genomgången av politiken i mars 1968:

”I den känslomässigt laddade atmosfären under dessa mörka dagar förekom å ena sidan krav på en upptrappning i stor skala och å andra sidan på en fixering av positionerna i ett skyttegravsrig. Slutligen fattades ett beslut av motsvarande svårighetsgrad - att stabilisera ansträngningarna i söder samt avveckla i norr.” (Bok 6, del IV. C.7.(b), s.. 179)

Den ”hemliga fredsplan” som Nixon föregav sig ha uppfunnit 1968 såg således i själva verket dagens ljus i Cliffordgruppens rekommendation att ”vietnamisera” kriget genom att stabilisera den imperialistvänliga Saigonregimen under det att man tillfälligt lättade på bombtrycket mot Nordvietnam. Det finns betydande bevis (dock inte i Pentagonpappren som avslutas i mars 1968 och saknar hänvisningar till Pekings och Moskvas diplomati) för att en omvärdering av Pekings inställning vid denna tidpunkt ägde rum i den härskande klassen. Detta var ett av elementen i Nixons Asienpolitik som annonserades i den så kallade ”Nixondoktrinen”, egentligen kallad ”USA:s utrikespolitik för 70-talet, en ny fredsstrategi”, 18/2 1970.

Långt innan Nixon kom till makten hade delar av den härskande klassen krävt en förändring av relationerna till Peking och åtminstone att Pekings fredliga samexistens utnyttjades genom diplomatiska förbindelser. Kenneth T. Young, ordförande för Asiatiska Sällskapet hävdade t.ex. i *Foreign Affairs* okt. 1966 värdet av kontakterna på ambassadörsnivå i Warszawa mellan Washington och Peking:

... ambassadörssamtalen har givit flera rycket viktiga sidoresultat ... Dessa omfattar förhindrandet av vissa felberäkningar avseende Laos, Taiwan och Vietnam, diskussioner angående nukleär avrustning, utbyte av synpunkter och förslag angående Vietnam samt problem rörande de inbördes relationerna. Dessutom har samtalen starkt påverkat de tresidiga relationerna mellan Washington, Peking och Moskva. De har också övertygat våra allierade och många andra regeringar att Washington inte motsätter sig förhandlingar med Peking ...

Förenta Staterna har i Warszawa betonat och återupprepat att dess mål är av begränsad natur: att man önskar förhandlingar, att man inte har för avsikt att krossa eller erövra DRV, samt att man med sin politik inte har för avsikt att hota den Kinesiska Folkrepublikers säkerhet eller att invadera den.

Det var Peking som först offentligt erbjöd Nixon förnyade samtal Warszawa. Dessa hölls 20/2 1969, ett år efter de tidigare kända samtalen i januari 1968. Det kan knappast betvivlas att samtalen i Warszawa beredde vägen för Nixons närmande till byråkraterna i Peking.

Belysande var ett tal av det demokratiska partiets majoritetsledare i senaten, Mike Mansfield, som publicerades i maj 1968 i *War/Peace Report*. Denna inflytelserika ”duva” uttalade att en förändring av USA:s politik gentemot Kina snabbt var av nöden. Mansfield konstaterade att ”för det första har Folkrepubliken varken visat sig vara en del av den kommunistiska mono-

liten eller någon karbonkopia på Sovjetunionen. Av de mångfaldiga splittringar som uppstått i den kommunistiska världen är i själva verket skillnaderna mellan Moskva och Peking de mest betydelsefulla”. Mansfield höll sitt tal vid tiden för omvärderingen av USA:s krigsstrategi 1968. Han framhöll:

Under senare år har inte den nuvarande kinesiska regeringen visat något större intresse för att med våld sprida sin ideologi i Asien ... Visserligen har Kina entusiastiskt uppmuntrat och utlovat stöd till nationella befrielsekrig. Dock har Kina inte direkt deltagit i dessa krig och i den mån stöd har givits så har det varit begränsat och försiktigt ...

Såväl avseende manskaper som material har det bistånd som vi gett Sydvietnam under dela kriget långt överskridit hjälpen till Viet Cong och Nordvietnam från Kina och alla andra håll ...

Sammanfattningsvis betyder det att tala om Kina idag som aggressivt expansionistiskt, att man reagerar på kinesiska uttalanden istället för på kinesiska handlingar.

Sedan kommer Mansfield till sin centrala poäng:

Kina är en av undertecknarna av överenskommelserna från Genèvekonferenserna 1954 och 1962 som åtminstone ger hopp om en kompromissfred i Indokina. Så vitt jag vet har Kina inte ensidigt brutit dessa överenskommelser. Det är inte omöjligt att en liknande överenskommelse med kinesiskt deltagande kan nås i Vietnam.

Den här ”duvan” döljer förvisso inte att han motsätter sig ett avlägsnande av de imperialistiska styrkorna från Sydvietnam. Han förespråkar en ny uppdelning av den krigshärjade subkontinenten och tror att *Pekings ingripande är nödvändigt* för att uppnå detta av imperialisterna länge eftersträfvade mål. När Nixons senaste ”fredsförslag” offentliggjordes i ett TV-tal den 26/1 i år (1972, övers. anm.) var Mansfield en av de första att applådera det.

Redaktörerna för New York Times talar också för de delar av den härskande klassen som hoppas kunna utnyttja Pekings fredliga samexistenspolitik för att komma till en förhandlingsuppställning i kriget. Detta understryks av det faktum att *Times'* 677-sidiga utgång av Pentagonpappren endast innehåller spridda och vaga hänvisningar till de kontinuerliga och noggranna värderingarna av Moskvas och Pekings reaktioner på USA:s utvidgning av kriget som återfinns i den fullständiga Armed Service Committee-versionen av dokumenten som fanns tillgänglig för *Times*. *Times*-utgåvan nämner inte ens den nyckelroll som Chou En-lai spelade i Genève. (Jfr *The Pentagon Papers as Published by the New York Times*, New York: Bantam Books, 1971⁹).

”Nixondoktrinen” som syftar till att stabilisera de proimperialistiska regimernas militära styrkor i Asien är inte någon ”fredsstrategi”. Det är en strategi som fullföljer Washingtons målsättningar med kriget i Asien och Stilla havet, vilka för länge sedan uttalades i de resolutioner från nationella säkerhetsrådet som har citerats. En av regeringens militäre experter, Leon Sloss, påvisade när han vittnade om följderna av Nixons strategi att doktrinen inte innebar att USA:s militärstyrkor skulle ställas utanför varje nytt asiatiskt krig:

Det står t.ex. klart för oss att sydkoreanerna med de styrkor de nu har samt en viss mobilisering kan klara av ett nordkoreanskt angrepp utan någon USA-hjälp på marken men med en viss USA-hjälp i luften. Å andra sidan är det nordkoreanska flygvapnet större och modernare än det sydkoreanska. Nu kan man påstå att detta betyder att vi oundvikligen kommer att dras in. Detta kan stämma. Men varje försök att, åtminstone på kort sikt, göra det koreanska flygvapnet förmöget att klara sig självt, skulle såväl för dem som för oss bli fruktansvärt dyrbart.¹⁰

⁹ Svensk utgåva: *Pentagonrapporten* (499 sidor), Tidens förlag, 1971. Det är denna upplaga som vi citerar ur. Samma år utkom även en annan dokumentsamling svenska: *Pentagonrapporten: de hemligstämplade dokumenten om Förenta Staternas krig i Sydostasien* (288 sid) Rabén & Sjögren. 1971. – Red anm.

¹⁰ *Peace with China? U. S. Decisions for Asia*, red. av Earl C. Ravenal (New York: Liveright 1971), sid. 98.

Det är särskilt utmärkande för Nixons krigsstrategi för Asien är emellertid sannolikheten att den betingas av förändrade värderingar av Pekings utrikespolitik i Asien och av den sino-sovjetiska brytningen. Nixon sade i sitt ”doktrin”-uttalande den 18/2 1970:

Den uttalade grunden för vår principiella hållning under 60-talet var den s.k. ”2½-krigsprincipen”. Enligt denna skulle USA-styrkor bibehållas för ett samtidigt konventionellt försvar av NATO under tre månader, försvar av Korea eller Sydostasien mot en omfattande kinesisk attack samt för oförutsedda händelser....

I ett försök att samordna doktrinen med förmågan, valde vi vad som bäst kan beskrivas som ”1½-krigsstrategin”...

... utsikterna för ett samordnat tvåfrontsangrepp av Ryssland och Kina mot våra allierade är små, såväl p.g.a. faran för kärnvapenkrig som det osannolika i att Kina och Sovjet samarbetar. (*Peace with China*, sid. 28 och 30)

Vad som verkligen låg bakom denna ett-och-ett-halvt-krigsstrategi förklarades på utrikespolitikexperternas indirekta (i offentliga sammanhang) språk av Robert E. Osgood, som var styrelseledamot i Nationella Säkerhetsrådet åren 1969-1970, under Nixons omformulering av den asiatiska politiken:

Min slutsats är att Nixondoktrinen i verkligheten är en satsning på att faran för kommunistisk aggression är mycket mindre än vad de tidigare tre regeringarna alla officiellt har givit uttryck för. När jag läste olika regeringsdokument slogs jag av i vilken utsträckning denna förändrade värdering av hotet är förutsättningen för regeringens egna analyser av den ena situationen efter den andra. Den är förutsättningen för ett helt annat antagande om tredje världens karaktär än vad som uttrycktes under Kennedyperioden. Det föreligger i synnerhet en helt annorlunda analys av Kina. Regeringens analys har i hög grad närmats sig sinologernas. Den har accepterat och utgår ifrån en analys som utvecklades av vetenskapsmännen före Nixonregeringen. (*Peace with China?*, sid. 69-60)

Med andra ord: Vita huset och statscheferna har dragit slutsatsen att man kan räkna med Nixons fredliga samexistenspolitik i syfte att stabilisera imperialismen i Asien och Stilla Havet. Detta är den centrala innebörden av Nixons nya Kinapolitik.

VII. Washington och Peking i samstämmighet

Då Nixons resa till Kina närmade sig lämnade Pekings utrikespolitiska agerande i Asien inga som helst tvivel om innebörden av avspänningen mellan Washington och Peking. Mao gjorde förskottsutbetalningar för sin dröm om fredlig samexistens med USA-imperialismen. Man kan nämna:

1. Det direkta offentliga stöd som Peking gav den västpakistanska militärdiktatorn Yahya Khan då hans trupper blodigt försökte förinta frihetskampen i Bangla Desh. Den 12 april 1971, vid höjdpunkten av den mördande ”pacifieringen” av Bangla Desh, skickade Chou En-lai en not till Yahya där han framhöll: ”Vi är övertygade om att, tack vare de kontakter som ni och era medhjälpare utvecklar samt tack vare alla era ansträngningar, situationen i Pakistan kommer att återställas till den normala”. (se *Pakistan Times* 13/4 1971, även cit. i *Rött Forum* 2, s. 5)

2. Följande månad garanterade Mao Sirimavo Bandaranaikes ceylonesiska koalitionsregering ett omfattande lån samtidigt som denna regim krossade ett uppror av tiotusen tals ceylonesiska ungdomar. Chou skrev till Bandaranaike:

Jag är tacksam mot Ers Excellens och den ceylonesiska regeringen för er tilltro till den kinesiska regeringen och era vänskapliga känslor mot det kinesiska folket ...

I enlighet med Ordförande Mao Tse-tungs lära har det kinesiska folket under sin långvariga revolutionära kamp, alltid bekämpat ”vänster”- och högeropportunisterna.

Vi glädjer oss att se att tack vare Ers Excellens' och den ceylonesiska regeringens ansträngningar så har den kaotiska situation som skapats av en handfull personer som kallar sig själva "guevarister", och i vilkas led utländska spioner insmugit sig, bringats under kontroll. (Se *Intercontinental Press*, 14/6 1971, sid 541. Även citerat i *Kina-Rapport* 15 1971, s. 43-44)

3. Under juli och augusti stödde Peking general Nimeirys militärregim i Sudan som genomförde en blodig decimering av det Moskvaorienterade sudanesiska kommunistpartiet. Detta i enlighet med Pekings underordnande: av arbetarnas klassolidaritet mot förtryck under sin fraktionskamp mot Kreml. (Se *Intercontinental Press*, 13/9 1971, s. 768)

Den nya utrensningen i pekingbyråkratin, som denna gång riktades mot Lin Piao och de högsta militärtjänstemännen, var tydligen delvis avsedd för att tysta varje element inom det högsta ledarskapet som fortfarande kunde ha invänt mot Maos avspänning i förhållandet till Nixon. *Le Mondes* pekingkorrespondent Claude Julien antog att denna utrensning var direkt relaterad till "det komplexa problem som upproren i Östpakistan och Ceylon samt kuppen i Sudan reste" – strider vid vilka det maoistiska ledarskapet utan undantag ställde sig på samma sida som Washington. "Vänsteristerna", sade Julien, "ville stöda de förtryckta minoriteterna, men det var Maos och premiärminister Chous 'revolutionära realism' som segrade".¹¹

5. Julien hävdade också att de utrensade hade motsatt sig Pekings erkännande av prins Sihanouks kambodjanska "exilregering". De allvarliga följderna av Pekings stöd till denna borgerliga monark, vad beträffar den indokinesiska revolutionen, uttalades klart av Sihanouk själv i en intervju i *New York Times Magazine* 23/1 1972. Sihanouk framhöll att han var villig att leda en koalitionsregering i Pnom Penh tillsammans med de nuvarande militära slaktarna. "T.o.m. Lon Nol kan få en hög position i regeringen om han beslutar att gå med oss", konstaterade prinsen: Till yttermera visso hävdade Sihanouk den av USA skapade marionettregimens i Saigon legitimitet och förklarade: "I Sydvietnam är situationen annorlunda. Där finns två regeringar av från början oklart definierad karaktär ... Där fanns först en oklar Bao Dai-regering ... inte heller var FNL vid sin uppkomst någon legitimerad kraft – den var endast en front som senare blev en regering. Det finns således i praktiken två regeringar i Syd-vietnam".

Sihanouk upprepar den imperialistiska propaganda som kan användas som skäl för att återigen dela Vietnam då han ger tilltro till myten att Bao Dai-regimen och dess efterföljande militärdiktaturer i Saigon har någon legitim grund i Sydvietnam. T.o.m. Pentagonpappren erkänner att Saigonregimen var "en skapelse av USA". Efter publiceringen av denna intervju förklarade senator Mansfield den 24 januari, att Washington skulle erkänna Sihanouks betydelse för att "lösa problemet" i Kambodja.

6. Under den indiska ockupationen av Bangla Desh arbetade Peking och Washington gemensamt för en, för Pakistan gynnsam uppgörelse. *New York Times'* inflytelserika Washington-redaktör James Reston förklarade: "Nixons vändning är inte mot Pakistan, utan mot Peking. Den 'kinesiska öppningen' är nyckeln till hans omval som en 'fredens man' och enligt dom som tror sig förstå hans diplomati i den indo-pakistanska krisen, var han besluten att inte motarbeta Pakistan och därigenom riskera att Kina inställde hans resa till Peking den 21 februari". (12/1 1972)

7. För att avgöra det hela reagerade Peking med diplomatisk artighet på Nixons nya upptrappning av bombningarna mot Nordvietnam. *Times'* korrespondent Bernard Gwertzman meddelar den 1 januari Washingtonstrategernas bedömning:

Analytikerna i USA:s regering sade idag att Kinas relativt återhållsamma reaktion på de amerikanska femdagars-bombningarna mot Nordvietnam visade på en önskan att genomföra

¹¹ *Le Monde*, engelska urvalet i *Manchester Guardian Weekly*, 8/1 1972.

president Nixons resa i februari, även om det sker till pris av ytterligare svårigheter i Pekings relationer till Hanoi.

Analytikerna, vars synpunkter uttalades privat, sade att Kina under de senaste dagarna var mer upptaget med Sovjets agerande i Sydarien till stöd för Indien mot Pakistan än med de senaste amerikanska bombräderna...

Kineserna, som för ett år sedan angrep Nixon personligen, nämnde honom inte vid namn i sitt svar på bombningarna.

* * *

Enligt James Reston hoppas Nixon kunna utnyttja sin resa till Peking för att skapa sig en bild som "fredens man" i valkampanjen 1972. Men den verklighet som ligger bakom Washingtons närmande till Peking är långtifrån fredlig.

För den vietnamesiska revolutionen innebär de den yttersta fara: för USA-imperialismen i bästa fall en möjlighet till en ny delning av Vietnam och en ny stabilisering av den imperialistiska diktaturen i Saigon mot bakgrund av Pekings starka påtryckningar till förmån för "fredlig samexistens".

Åtminstone beräknas Nixons manöver med Kina ge nästa president, republikan eller demokrat, en stor propagandistisk fördel. Den amerikanska imperialismens nästkommande verkställande direktör kommer att kunna utnyttja närmandet till Peking i fortsatta ansträngningar att övertala det amerikanska folket att tolerera Washingtons aggression i Vietnam. När allt kommer omkring är ju t.o.m. Mao Tse-tung villig att försona sig med dess upphovsmän.

Dessutom visar Maos svek mot Ceylons ungdom och Bangla Deshs folk i syfte att nå en avspänning med Washington att innebörden av Pekings fredliga samexistenspolitik med avseende på världsrevolutionen sträcker sig långt bortom Indokina.

Resultatet av en framtida överenskommelse mellan imperialisterna och byråkraterna i Peking är dock långtifrån säkert. Deras förbindelser kommer att i hög grad påverkas av de två viktigaste faktorer som ursprungligen påskyndade Nixons resa till Peking: de vietnamesiska revolutionärernas långa och djärva kamp samt antikrigsrörelsen. Ty det finns inga som helst garantier för att vietnameserna kommer att godta ännu en uppgörelse med imperialisterna liknande överenskommelserna 1954. De har genom morderna på hundratals av sina kamrater insett innebörden av överenskommelser med USA-imperialismen.

Vietnamesernas förmåga att motstå en delning av sitt land kan i betydande grad understödjas av antikrigsrörelsen. Fortsatta påtryckningar mot Washington att lämna Sydostasien att själva bestämma sin framtid kommer att begränsa Nixons manöverutrymme vid framtida hemliga samtal och vidare underhandlingar med Peking.

1/2 1972